

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 januari 1881

EENVOUDIGE OPLOSSING

VAN 7 TOT en met 16 oktober wordt in diverse hallen van de Kon. Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht de tentoonstelling Medica '69 gehouden. Er zal een overvloed aan technische snuffjes te zien zijn, die in de moderne ziekenhuizen worden toegepast. Electromedische apparatuur, patiëntenbewaking, ziekenhuismeubilair — het zal alles getuigen van de verbluffende technologische ontwikkeling in en rondom het moderne ziekenhuis.

Zo is het al mogelijk om zieken of bejaarden, die niet in staat zijn om een druktoets te bedienen teneinde een verpleegster te waarschuwen, door middel van hun stem een elektronisch circuit in werking stellen waardoor een oproep tot stand komt.

De overweldigende technische mogelijkheden maken stellig op de leek, die er kennis van neemt, diepe indruk. Maar is de kans uitgesloten, dat dit alles sommigen beangstigt? De vrees opgeslokt te worden door een overweldigende technische wereld, waarin men alleen nog maar de machines en de apparaten ziet, is niet helemaal onwaarsachtig.

Integendeel. Wij zien hoe de moderne consumptie-maatschappij met al haar technische en sociale verworvenheden, van elektronische horloges en blinkende bromfietsen tot AOW en Bijstandswet, toch reacties opwekt bij de jeugd, die getuigen van een zekere angst voor deze efficiënte maatschappij, overvoerd met techniek en administratie. Men denke maar eens aan het verschijnsel van de hippies, dat ook ons land niet onberoerd heeft gelaten.

En wie verzekert ons, dat er ook bij velen niet het verlangen zal bestaan naar „de eenvoudige oplossing”, wars van al die ingewikkelde toestellen en apparaten, wanneer het gaat om, zoals de slagzin onder aan deze pagina het noemt, de „gezondheidsbemoeyenis”? De eenvoudige oplossing van een „striekert”, die wij elders in dit nummer ten tonele voeren, een man

In dit nummer: Het wonderbare van de gebedsgenezer - **Sequah-olie en Prairie-flower** - Verjonging op de modieuze toer - **De man uit Ruurlo, die zenuwkracht bijvult** - Nog steeds Samuels en zijn spectroreductiemeter

Handoplegging bij de Oud-Baptisten

IN DEN HAAG zijn, vertelt de Haagse Courant, nog 50 Oud-Baptisten. Zij zijn voorstanders van doop door onderdompeling, evenals de andere Baptisten. De Oud-Baptisten hebben een kerkgebouw in de Haagse Boylestraat. Sedert 1937 is ds. H. van Osenbruggen predikant van deze gemeente, de enige in Nederland.

De Oud-Baptisten onderscheiden zich van de overige Baptisten doordat zij de handoplegging, waarvan in de

als de magnetiseur Groot-Enzerink te Ruurlo, die „afgezwakte zenuwkracht bijvult”? Of de eenvoudige oplossing van de thans 82-jarige „kanker”-specialist dr. Samuels, die korte golfstralen zendt door de middenhersenen met een toestel dat heel duur een „spectroreductiemeter” heet, maar dan meteen de genezing belooft, voor een handvol kwalen?

De verbazingwekkende technische ontwikkeling, de niet-aflatende research het vinden van nieuwe geneesmiddelen — dat alles maakt de strijd tegen de kwakzalverij niet overbodig, zoals wij wel eens hebben gehoopt. Integendeel, de mens zijnde wat hij is — en niet zoals wij hem zo graag zouden zien — blijft de strijd nodig tegen wie hem willen diets maken, dat de „eenvoudige oplossing” de ware is.

bijbel meermalen sprake is, in praktijk brengen. Men legt de handen op om zieken te genezen. In de regel geschiedt de handoplegging door de predikant of door een van de ouderlingen, maar in principe kan ieder lid van de gemeente die uitoefenen.

Meermalen is een ernstige zieke genezen, nadat wij hem de handen hadden opgelegd, vertelde ds. Van Osenbruggen aan de Haagse Courant. Maar het is ook mogelijk dat de zieke niet beter wordt. Dat behoeft helemaal geen bewijs te zijn dat het geloof bij hem ontbreekt. Het is ook mogelijk dat God een andere bedoeling met hem heeft. Ds. Van Osenbruggen legt niet alleen de leden van zijn eigen gemeente de handen op. Hij gaat naar iedereen die hem roept.

Geloof u ook dat de gelovigen ook de gave der profetie kunnen hebben? vroeg de verslaggever aan ds. Van Osenbruggen.

„Ja, ik heb het eens meegemaakt, dat een gemeentelid plotseling een Chinees, die in onze samenkomst kwam, in diens taal kon aanspreken, hoewel hij die niet kende”.

Een van de gemeenteleden bereidt zich thans voor om predikant te worden. Hij zal ds. Van Osenbruggen, die 63 jaar oud is, te zijner tijd opvolgen. In Engeland, waar de Oud-Baptisten evenals in Amerika nogal talrijk zijn, zal hij zijn opleiding ontvangen. Ds. Van Osenbruggen heeft zelf ook in Engeland gestudeerd. Hij hoopt zijn arbeid in ieder geval te kunnen voortzetten tot zijn opvolger zijn taak kan overnemen.

CAFÉ ALS BIECHTSTOEL

VOOR DE BIJNA 60-jarige Maas en Waler W. J. A. Jochems begon een nieuwe episode in zijn leven. In Batenburg verbouwde hij een oude boerderij tot een antiek café om geld te gaan verdienen voor zijn levensavond.

Hij gaat zich voortaan allerm minst kroegbaas voelen. „Ik wil hier een ontspannen sfeer creëren”, vertelde hij aan het Nijmeegs Dagblad. „Er komt bijvoorbeeld geen juke-box. Voor mij is een café een biechtstoel waar de mensen rust moeten kunnen vinden”. Zijn vrouw vult aan: „Het is een indirecte toepassing van psychologie wat hij wil gaan doen”.

De heer Jochems kan veel knipsels uit Amerikaanse kranten laten zien, waarin zijn kwaliteiten als para-psycholoog hoog worden aangeslagen. „Ik had in Amerika een instituut”, vertelt hij. „Vroeger bleek ik al interesse te hebben voor para-psychologie. In Amerika heb ik psychologie gestudeerd en daar een graad behaald. We zijn uit dat land weggegaan, nadat mijn broer overleed en wij zijn kinderen hebben opgenomen. Mijn vrouw wilde naar huis. Als je ouder wordt en je hebt in de Verenigde Staten een paar centen verdiend, moet je wel op je tellen passen. Want als je ziek wordt, ben je alles zo weer kwijt. In Nederland zijn de sociale voorzieningen veel beter.”

Na 1965 bewoonde de heer Jochems met zijn gezin een kasteeltje in Beneden-Leeuwen. Van daar uit heeft hij geprobeerd contacten te leggen met grootheden uit de medische en psychologische wereld om door hem ontwikkelde methoden in Nederland bekendheid te geven. Maar het duurt lang voordat zoiets commercieel doorwerkt en vruchten afwerpt.

„Een café is iets waar je mensen kunt ontmoeten”, zegt de heer Jochems en daar is hij als psycholoog met een Amerikaanse graad op uit. In Nederland had hij wel opnieuw kunnen gaan studeren om een bevoegdheid te verkrijgen, maar daar vindt hij zich te oud voor. Daarom is zijn knipoog in de richting van de horeca volgens hem niet iets om zich over te verwonderen.

IS DAT NIET WONDERBAAR?

DE TENT-CAMPAGNES ZIJN in volle gang. Onlangs was op het Newtonplein in Den Haag evangelist E. Butterworth uit Engeland aan het woord. De „Wereldwijde zending” had een grote tent neergezet. Daar trof een verslaggever van de Haagse Courant de Nederlander broeder Bosveld aan. Broeder Bosveld, een bekeerde atheïst (hij werd „gegrepen” toen hij in 1962 John Osborne op het Haagse Malieveld hoorde) nam de verslaggever mee naar de evangelisatiewagen. Het bleek namelijk dat broeder Butterworth zelf geen tijd had voor een praatje.

Op een tafeltje in de evangelisatiewagen vond de verslaggever de stencils, netjes gerubriceerd in bekerings, doop, opnieuw bekeerden en genezing. Broeder Bosveld deed ook een genezingsverhaaltje: „Wij hebben al heel wat kinderen van hoofdpijn afgeholpen. Kinderen met angst en pijn kunnen we zo helpen. Twee dagen geleden is er echter een echte genezing geschied. Een jongentje kwam in de tent. Hij was doof en kon nauwelijks spreken. Hij heette Eric. Broeder Butterworth bad voor hem... en hij kon weer horen! Is dat niet wonderbaar? We hebben proeven gedaan. We gingen achter hem staan en we riepen zijn naam... Eric. En hij keek om”.

De verslaggever wilde nog meer weten. Maar achternaam en adres van het genezen jongentje kon broeder Bosveld hem niet vertellen. Is dat niet wonderbaar?

Drs. Weinreb spande kort geding aan

NAMENS DE AL geruime tijd voortvluchtige drs. F. Weinreb, veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht maanden wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst en schennis der eerbaarheid is een kort geding aangespannen tegen mevrouw J. Kwakkelstein-De Snayer. Deze inwonerster van Heemstede had zich onlangs in een ingezonden stuk in de Haagse Post in scherpe bewoordingen gericht tegen drs. Weinreb, die zij „een schizofrene figuur” noemde en een „seksuele sadist”. Zij repte „van obscene handelingen” en schreef o.a. „De serie sadistische pijnigingen van vrouwelijke geslachtsdelen loopt als een stinkend riool door Weinrebs leven”.

Wij hebben in ons juninummer onder de titel „Drs. Weinreb op kwakzalverspaden” (blz. 40) melding gemaakt van de veroordeling van deze econoom wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst. Hij had eerst voor de Rotterdamse rechtbank terecht gestaan, later verzwaarde in hoger beroep het Haagse Hof de straf van vier tot acht maanden. In 1958 was de heer Weinreb door de kantonrechter te Rotterdam al eens veroordeeld tot 100 gulden boete wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst.

Men weet dat de „affaire-Weinreb” — de omstreden zaak van het redden van Joden in bezettingstijd — de laatste tijd weer in het middelpunt van de

belangstelling staat door de publicatie van mémoires, die de heer Weinreb in samenwerking met de journaliste Renate Rubinstein heeft geschreven onder de titel: „In het land der blinden”.

Mr. I. E. Hes trad in het Haarlemse kort geding op voor de brieven-schrijfster. Hij noemde het een merkwaardige zaak. „Het is”, zei hij, „geloof ik nog niet eerder voorgekomen in ons land, dat iemand die werd veroordeeld, na zich door de vlucht aan tenuitvoerlegging van de straf te hebben onttrokken, bij diezelfde Nederlandse justitie, die hem vonniste, een kort geding begon”.

Mr. J. H. van Wijk, die voor drs. Weinreb optrad, was van oordeel, dat buiten het gebied van de pseudomedische handelingen, waarvoor Weinreb werd veroordeeld, zijn cliënt door de brieven-schrijfster in de Haagse Post smaad is aangedaan. Dit soort proza gaat ver over de schreef. Als men het niet eens is met een bepaalde visie, kan men daar zakelijk over schrijven. Wat gedaagde deed was echter node-loos kwetsend, aldus de heer Van Wijk.

De president van de Haarlemse rechtbank, Mr. F. P. E. Bloemaarts heeft in zijn vonnis drs. Weinreb in het gelijk gesteld. Op straffe van een dwangsom moet mevr. Kwakkelstein zich onthouden van het aantasten van de goede naam van drs. Weinreb.

UIT DE BEGINJAREN VAN ONZE STRIJD

IN DE STEENBERGSE Courant troffen wij een artikel aan onder het hoofdje „De tijd van toen” over kwakzalverij. Het werd geschreven door de heer C. Stokkers, die eens is gaan neuzen in oude leggers van dit nieuwsblad, waarvan op 30 maart 1881 het eerste nummer verscheen. Juist het jaar, waarin de Vereniging tegen de Kwakzalverij is gesticht. Wij veroorloven ons hier dit artikel uit de Steenbergse Courant, met bijzonderheden ook over de activiteiten van onze vereniging in haar beginjaren, over te nemen ten behoeve van onze lezers.

DE VORIGE EEUW werd ons land overspoeld door kwakzalvers.

Dat waren lieden van allerlei slag, die hun „geheime middelen tegen allerlei ziekten” aan goedgelovige mensen probeerden te verkopen.

Overal kon je ze dan ook tegenkomen, op jaarmarkten en kermissen of trekkend langs afgelegen boerderijen, vergezeld van een indrukwekkende sortering potjes, drankjes, olie, pillen, poeders en zalfjes; vaak werkend onder een of andere geheimzinnige naam als „Wonderdokter Nicolaus Jacobus Thomassius, operateur en oculist van Zijne Majesteit van Pruisen en Keurvorst van Keulen”.

Er waren er die op de kermissen „door een ondoordringbare menschenmuur omgeven, met de spits van een heuschen degen, scherp als een vlijm, tanden uitwipten dat het een lust was.”

Ja, er waren zelfs gepromoveerde geneesheren die zich met kwakzalverij bezig hielden, soms werkend met „onvertroffen Opregte Haarlemmerolie, die sedert 1698 alles geneest wat kwaps en ziekelijk is.” Dit medicament werd aangeprezen als „een wonder voor de goedwilligen waarin de genade des Allerhoogsten zich wonderbaarlijk heeft geopenbaard.”

Het is dan ook te begrijpen dat de regering in die tijd een wet afkondigt dat alleen diegenen, die wettelijk bevoegd zijn, de geneeskunst mochten uitoefenen. Deze wet deed de kwakzalverij allerminst ophouden, en in 1881 zijn er twee broers die aan het wijd verspreide bedrog paal en perk willen stellen: onderwijzer V. Bruinsma uit Leeuwarden en geneesheer G. W. Bruinsma uit... Steenberg. *) Zij richtten een vereniging op om het publiek voor de onwettige en vaak on-

*) Dr. Vitus Bruinsma was leraar in de natuurkunde te Leeuwarden, dr. G. W. Bruinsma praktizerend geneesheer te Steenberg. In 1878 schreven zij een werkje getiteld: De kwakzalverij met geneesmiddelen en de middelen om haar te bestrijden. Een boek voor allen, die hun gezondheid en hun beurs liefhebben.

● SEQUAH - een ● ● succes-„nummer” ● ● uit de jaren '90 ●

deskundige en gevaarlijke praktijken van kwakzalvers te waarschuwen. De vereniging kreeg in de beginjaren weinig begrip, en men besloot de boel in 1888 maar op te heffen.

Dit is gelukkig niet gebeurd, want de „Vereniging tegen de kwakzalverij” zou nog veel nuttig werk verrichten, tot op de dag van vandaag toe.

De komst van Sequah

IN DE JAREN '90 reist een „beroemd” kwakzalver door ons land. De vereniging geeft het volgende pamflet uit:

„Te Londen is in 1890 eene Maatschappij opgericht, Sequah Maatschappij, zich ten doel stellende kwakzalvers-artikelen over de geheele wereld te verspreiden.

Gedurende het eerste jaar van haar bestaan won deze maatschappij f 481.264,—. Zegge vier honderd een en tachtig duizend twee honderd vier en zestig gulden.

Agenten werden naar alle landen gestuurd om het waardevolste goed aan de man te brengen.

Vooraf echter zijn hier en daar reclame-patiënten gemaakt, menschen die zich lieten omkopen om te vertellen, dat zij reeds zoolang lijdende waren aan eenige ziekte en nu plotseling genezen werden door dien gelukszoeker.

Het doel is alleen: geld los te krijgen van de domme menigte, want men weet: De menschen willen bedrogen worden.

De grappenmaker die naar Nederland is gezonden, noemt zich Sequah en is Charles A Davenport.

Rechts en links wordt door een wonderdokter met geld gegoid en zoo ontstaan weder een aantal handlangers in deze zwendelarij.

Voor veel geld verkoopt de kwakzalver Sequah-olie en Prairie-Flower.

Sequah-olie is eenvoudig terpentijn met sla-olie of levertraan, een

huismiddeltje dat voor weinig centen is te maken en bijna in elk huisgezin tegen verkoudheid of stijfheid wordt aangetroffen.

Prairie-flower is een aftreksel van rhabarber met potasch en water, en evenals alle inwendige middelen niet altijd even onschuldig.

Wat moet die gelukszoeker zich wel elken dag de handen wrijven bij het zien van zooveel rijksdaalders, die hem meestal uit de beurzen van de armsten zijn toegevloeid.

Wat zal hij steeds lachen en uitroepen: De menschen willen bedrogen worden!!

Landgenooten! Laat u toch niet beetnemen door dezen gelukszoeker met zijne gewetenlooze handlangers.

Mocht gij toch het middel eens willen probeeren, welnu, neemt dan wat terpentijn en olie, en houdt verder uw zuur verdiende penningen in den zak. Laat er dezen gelukszoeker geen champagne van drinken. Het is toch ook voor elk redelijk denkend mensch duidelijk, dat door ééne inwrijving niemand terstond van rheumatiek genezen kan worden.

Nederlanders! Gebruikt uw gezond verstand en toont den gelukszoeker dat gij u niet door hem bij den neus laat nemen, dus: Past op uwe zakken!!!”

Sequah voorgeleid

OOK IN WEST-BRABANT heeft Sequah rondgezworven en het was in Roosendaal dat hij werd gearresteerd.

Half augustus 1891 werd hij in Bergen op Zoom voorgeleid, beschuldigd van „op verschillende tijdstippen te Roosendaal verschillende personen geneeskundig te hebben behandeld en daartoe onbevoegd geneesmiddelen te hebben verkocht.”

Niet minder dan 21 getuigen waren door het openbaar ministerie gedagvaard, waaronder 2 deskundigen en een tolk, dhr Wolters, leraar Engels aan de HBS van Bergen op Zoom.

De deskundigen, leden van de geneeskundige raad van Noord Brabant hadden de geneesmiddelen onderzocht. De Prairie-flower bestond volgens hen uit niets anders dan rabarber, peper, water en potas. De Sequah-olie bleek een combinatie van terpentijn, slaolie en nagelolie. Sequah kreeg een boete van f 500,— of 100 dagen hechtenis.

Toen hij na zijn straf in Rotterdam betrapt werd op het verkopen van

K.H. 3 - capsules zijn in de mode bij de modekoningen

K.H. 3 IS in bepaalde society-kringen in het buitenland het gesprek van de dag. K.H. 3 is gebaseerd op procaine, waarvan men zegt dat het een versterkend effect heeft op het hele zenuwstelsel. Het gebruik er van tegen de ouderdom en zijn tekortkomingen werd twintig jaar geleden ontdekt door de Roemeense dr. Anna Aslan. Hier te lande is men echter zeer sceptisch gestemd ten aanzien van de werking van het middel.

K.H. 3 wordt in Duitsland vervaardigd, men kan het daar in de apotheek krijgen maar het is nogal prijzig. In Amerika heeft de Food and Drugs Administration toelating geweigerd, ook in Frankrijk is het niet verkrijgbaar. In Parijs heeft het nogal wat opzien gebaard onder de leden van de beau monde, dat de dertigjarige mode-ontwerper Yves Saint Laurent K.H. 3 neemt. Voor de Parijzenaars was het wel lastig, dat men om zijn voorbeeld

te volgen een reis moest maken naar Brussel of Zwitserland. De prijs belooft ongeveer 50 gulden voor 150 capsules.

De overdreven verhalen, die over K.H. 3 de ronde doen, zoals dat van de dame die na drie weken gebruik haar grijze haar kwijt was, dragen het hunne er toe bij dat menigeen het er voor over heeft om in het buitenland K.H. 3 te kopen. Ook Nederlanders doen daaraan mee. De roze gekleurde capsules zitten in een plastic doos met een rood opschrift. Een kuur van vijf maanden, zo wordt beweerd, is noodzakelijk om enig effect van K.H. 3 te zien.

De modekoning Yves Saint Laurent maakt school: op een New Yorkse modeshow werden onlangs al capsules uitgedeeld of men op koekjes tracteerde. Een nogal bedenkelijke tractatie van een geneesmiddel tegen ouderdom, dat nog allerminst de toets van de kritiek heeft doorstaan. Maar we leven nu eenmaal in een tijd dat men aan wonderpillen gelooft - en dat is niet helemaal onbegrijpelijk, wanneer men de werking van bepaalde erkende moderne geneesmiddelen kent.

Aan dit K.H. 3 heeft een Amerikaan, Patrick McGrady een heel hoofdstuk gewijd in zijn onlangs verschenen boek over de jeugd-doktoren, *The Youth Doctors*. Dat hoofdstuk heet "Hurricane over Procaine". Om het materiaal voor zijn boek te verzamelen reisde McGrady twee jaar lang door Europa en de Ver. Staten. Hij sprak in Roemenië ook met dr. Aslan, die hij in haar eigen kliniek in Boekarest opzocht. Zij bleek een aantrekkelijke brunette te zijn, in de vijftig. Ze had nog geen spoortje van grijs haar. Maar toen de Amerikaan haar vroeg of dit kwam door het gebruik van K.H. 3, zei ze vrij bits: Mijn privé leven is mijn eigen zaak. En daarmee basta. In de toeristische reclame-literatuur die de Roemeense volksrepubliek verspreidt wordt dr. Aslan als een beroemdheid genoemd.

Het boek *The Youth Doctors*, te New York uitgegeven door Coward McCann, houdt zich ook bezig met technieken om jong te blijven zoals het operatief strak trekken van de huid etc.

(Inmiddels blijkt KH 3 ook in de Nederlandse apotheken verkrijgbaar te zijn. In Duitsland is — de chemische industrie zit nu eenmaal niet stil — al weer een concurrerend artikel op de markt gebracht).

Bultenpaleis maakte plaats voor het Vredespaleis

OP DE plaats van het Vredespaleis in den Haag stonden vroeger de buitenplaatsen Rustenburg en Buitenrust. Over dit Buitenrust wist de Haagsche Courant onlangs enige aardige bijzonderheden mee te delen. Het gebouw heeft heel wat lotswisselingen ondergaan.

Eén der merkwaardigste veranderingen vond ongeveer in het midden van de vorige eeuw plaats. In die dagen vestigde zich daar een orthopedisch genie, de Duitse instrumentmaker Heine, die zich bovendien nog professor noemde. Deze richtte het gebouw tot sanatorium in, waar ongelukkigen met ruggegraatsverkrommingen, kromme benen, aangeboren heupontwrichtingen of andere misvormingen genezing kwamen zoeken. Zo te zien was dat wel de meest ideale inrichting die men zich hiervoor kon denken. Dit sanatorium genoot dan ook (zij het slechts kort) de roep dat het aan vergroeiende een opzienbarende genezing bezorgde. In de volksmond had het weldra de zeer eigenaardige, maar hoogst oneerbiedige naam van „Bultenpaleis“.

Nu werden hier vroeger heel wat meer gebochelden aangetroffen dan tegenwoordig. De gebochelden zelf schenen zich ook lang niet zo ongelukkig te voelen als men wel zou denken. Meestal waren het geestige klanten. Bekend is, dat aan de vroegere Franse hoven meestal een bultenaar als hofnar fungeerde. Het gewone volk maakte op hen allerlei toespelingen en zelfs vrolijke liedjes.

Liep een gebochelde op de kleine steentjes (stoep), dan „kwam er regen“, zei men.

HILDEBRAND HEEFT ons met zijn Camera Obscura in kennis gebracht met Klaas uit het stadsbestedelingenhuis. Klaas droeg ook een bult, maar hij was er niets verdrietig om. Integendeel, met die bochel verdiende Klaas lekker centjes. Wanneer de schooljongens Klaas zagen aankomen, vormden zij een kring om hem heen. Als Klaas dan een rare snuit trok, allerlei capriolen uithaalde en dwaze sprongen maakte, lachten de jongens zich half dood. Na de voorstelling nam Klaas zijn petje in de hand. Als de vangst goed was geweest ging Klaas naar zijn stamkroegje „De vette vaatdoek“. Als hij dan laveloos bij „het Huis“ aankwam zat er wat voor hem op.

UIT DE BEGINJAREN

VERVOLG VAN OMMEZIJDE

verboden geneesmiddelen, oordeelde hij het beter terug te keren naar Engeland.

Rond 1895 kende Steenbergen een duiveluitdrijver. De meeste dagloners die hij van boze geesten bevrijdde, moesten geld lenen, of wat huisraad of een varkentje verkopen om hem te kunnen betalen, want het kostte f 10,- per keer; anderhalf weekloon van een arbeider.

Dokter Arends uit Oude Tonge schreef over hem: „Medicijnen geeft hij niet geloof ik, en van raad geven is ook eigenlijk geen sprake, meen ik, want hij prevelt maar een formule en zegt dan en dan zal hij genezen zijn of dan en dan moet gij terugkomen. Naar ik hoor drinkt de duivelbanner er een flinken borrel van.“

In die jaren overtuigde een wonderdokter in Dinteloord een moeder van de doofheid van haar kind door haar er op te wijzen dat, wanneer hij in het rechteroor blies, er uit het linker oor geen lucht kwam. . . .

Het zou al met al nog jaren duren, voor de mensen inzagen dat het beter was met een ziekte naar een dokter te stappen, dan naar een kwakzalver!

GROOT-ENZERINK: ze noemen me de striekert

IN DE GRAAFSCHAPBODE een uitgebreid artikel over magnetiseur Groot-Enzerink. Onder de titel: **Groot-Enzerink werd magnetiseur na opduvel van schrikdraad. Maar 't zat al wel in de familie, want „Mijn moeder kon dwars door je heen kijken”, vertelde Groot-Enzerink, een 50-jarige inwoner van Ruurlo, aan De Graafschapbode.**

Groot-Enzerink woont sinds vier jaar in een comfortabele bungalow met zijn vrouw en een nagekomen zoon. Over de roegevelden heen is de boerderij te zien waar hij met zijn ouders woonde. „Lang geleden heb ik gezegd dat ik hier zou komen te wonen. Het is uitgekomen zoals u ziet”. Van wat ik nu doe, zit, dacht ik, wel iets in de familie. Mijn vader die nog nooit ziek was geweest, zei altijd dat hij om en nabij zijn negentigste zou sterven. Op zekere morgen roept hij ons bij zich en zegt dat het met hem afgelopen is. We konden het niet geloven. De volgende ochtend was hij overleden, 91 jaar oud. Mijn moeder kon dwars door je heen kijken. De Groot-Enzerinks komen oorspronkelijk uit Vorden. Van mijn vaders zijde moet daar een nogal apart familielid geleefd hebben die o.m. dichter, zanger en homeopaat was.

„Je stond op een waterader”

„HET KEERPUNT IN mijn leven,” aldus het verhaal van Groot-Enzerink, kwam eigenlijk omstreeks mijn dertigste. Zoals wel meer voelde ik met mijn hand of er spanning op het schrikdraad stond. Ik kreeg een enorme schok. Ik stond er nogal verbaasd over want mijn vader zei niets ongevoons te voelen. Iemand zei toen tegen mij: Je hebt op een waterader gestaan. Ik vroeg me af of hij of ik gek was. We hebben toen 'n wichelroedelooper laten komen en die wees op de plek waar ik had gestaan inderdaad een bron aan. In de huiskamer wees hij op mij en zei: Die kan het beter dan ik!”

„In het begin stond ik er heel vreemd tegenover. Het heeft me een enorme wilskracht gekost om door te zetten. Ik begon met wichelroedeloopen en doordat mijn zenuwgestel steeds gevoeliger werd kwam daar het magnetiseren en de helderziendheid bij. Mijn zenuwen zijn nu zo hypergevoelig dat ik er niet wat anders bij zou kunnen doen. De mensen die met hun kwalen bij mij komen, hoeven niet in me te geloven. Dat merk ik trouwens gauw genoeg. Ik heb liever dat

ze neutraal tegenover me staan. De kwalen hebben meestal een psychische achtergrond, zoals migraine, hoofdpijn of huiduitslag. Van de 100 die er bij me komen, zowel mannen als vrouwen in alle leeftijden, zijn er 99 al bij de dokter geweest. Daar vraag ik dan ook altijd naar. Soms stuur ik ze door. De mensen komen uit zichzelf, door mondreclame.”

Van horen zeggen

„IN DE 20 JAAR dat ik dit werk doe heb ik nog nooit reclame voor me zelf gemaakt”, vervolgt Groot-Enzerink zijn relaas. Ze komen zelfs van ver buiten Gelderland. Als mijn behandeling succes heeft gehad merk ik dat meestal

Handoplegging om de accu weer op te laden

wel door een brief of telefoontje. De betaling laat ik aan hen zelf over. De meeste mensen zijn in dit opzicht wel redelijk. Ik doe het om de mensen te helpen en niet alleen voor het geld. Ik heb een ijzersterk geheugen, afspraken e.d. noteer ik nooit. Soms komt er iemand bij me en dan herinner ik me dat hij er tien jaar geleden ook is geweest met die en die kwaal. Dat er na zoveel jaren nog altijd mensen bij je komen vind ik prettig. De meeste mensen beseffen niet wat er bij dit werk in je om gaat. Nu ik ouder wordt scherm ik me wat meer af, anders heb je geen leven. Vroeger droeg ik al het leed mee.

Door mijn ervaring kan ik wel zeggen dat er steeds meer mensen met psychische kwalen komen. Deze wereld heeft een tekort aan iets. Er zijn veel mensen met problemen. Er is een gebrek aan psychologen. Ik heb er wel een verklaring voor. Ik zie het in de snelheid van het leven zitten. Het leven vliegt voorbij. Het lijkt lang maar het is kort. Geloven in een bovennatuurlijke kracht? Laat maar zitten! Ik sta met beide benen op de grond.”

Ik vul de zenuwkracht bij

„ZE NOEMEN ME inderdaad De Striekert maar hoe ze er aan komen weet ik niet. Er zijn wel magnetiseurs die het met strijken doen, maar ik doe het met handoplegging. Je kunt het vergelijken met het opladen van een accu. Er gaat een bepaalde straling

van me uit, die trekt helemaal door het lichaam heen. Ik behoef me niet te concentreren. Ik zou 't zelfs op 'n afstand kunnen doen zonder dat de mensen het weten, maar dat is nogal inspannend. Ik vul gewoon de afgezwakte renuwkracht bij.

Toen ik er mee begon, zullen er wel mensen uit mijn omgeving zijn geweest die gezegd hebben dat er niets van terecht kwam of dat ik gek was. Ze hebben het me gelukkig niet te moeilijk gemaakt. Geestelijk viel het voor mij niet mee. Ik had ook op het toneel kunnen gaan staan.

Ik heb ook een paar keer contact gehad met Croiset. Op een dag zit ik in zijn wachtkamer en roept hij mij binnen. Hij zegt: Waarvan heeft deze patiënt last? Ik wilde er zo nuchter mogelijk onder blijven, en zei: Van zijn rug. Ja zegt ie, toe maar, en waar nog meer aan? Ik zeg: De nieren. Hij liet mij zijn diagnose zien, het klopte precies”.

Het terugvinden van een horloge

„SOMS MAAK IK nog wel eens gebruik van mijn helderziendheid. Ik vind het niet zo prettig, want naderhand ben je nogal suf ervan. Je moet er je gedachten bij uitschakelen waarna je in trance raakt. Ik ben er van af gestapt om mensen te helpen met het terugvinden van gouden horloges, ringen en dergelijke. Daar is het eind van zoek. In helderziendheid zit een niet te bepalen ruimte en afstand. Door mijn ervaring heb ik er bepaalde grenzen aan weten te stellen. Ik kan er genoeg voorbeelden van geven.

Op zekere dag belt me een fabrikant uit de Betuwe. Tijdens een jachtpartij is hij zijn gouden horloge kwijtgeraakt, een belangrijk aandenken. Of ik hem aanwijzingen kon geven. Ik had er niet veel zin in. Ik zeg, je bent daar en daar geweest en kijk nu eens op die plaats. Wat de mensen dan meestal verbaasd vragen is, of je al eens eerder op die plaats bent geweest.

Hij belde me later op dat hij het horloge precies op die plek had teruggevonden en bracht me naderhand nog eens een bezoek. Ze zitten je dan heel vreemd aan te kijken. Mijn vrouw en ik vinden het al de gewoonste zaak van de wereld. Wat ik nog wel wil, is meehelpen met het opsporen van mensen. Dat is ook veel dramatischer. Hoe lang ik met dit werk doorga weet ik niet. Dat hangt van mijn gezondheid af. Ik voel me nog prima. In mijn eigen toekomst kijken? Daar zal ik maar niet aan beginnen besluit Groot-Enzerink!

SOFTENON

EEN JAAR VÓÓR het softenon-drama van 1961 werd de Duitse farmaceutische fabriek, de firma Grünenthal, die het „wonderslaapmiddel“ Softenon (in Duitsland bekend als Contergan, in Engeland als Thalidomide) door haar juridische adviseurs gewaarschuwd.

Op het proces te Alsdorf bij Aken werden dezer dagen vertrouwelijke rapporten voorgelezen van dr. Veltheim, de voornaamste juridische adviseur, die er op wees, dat op de gebruiksaanwijzingen elke waarschuwing voor schadelijke neven-effecten ontbrak. De verkoopafdeling was al in mei 1960 gewaarschuwd door het gevaar en de ernstige gevolgen van langdurig gebruik van softenon.

Naderhand werd deze waarschuwing nog aangevuld met de mededeling, dat op een medisch congres te Wiesbaden in april 1961 een voordracht was gehouden, waaruit bleek dat er in verantwoordelijke medische kringen aanwijzingen bestonden, dat langdurig gebruik van softenon tot een ernstige zenuwaandoening, polyneuritis, kon leiden.

De juridische adviseur van Grünenthal waarschuwde herhaaldelijk, dat het bedrijf in staat van beschuldiging kon worden gesteld, maar de verkoop van het slaapmiddel ging desniettemin door. Eerst in november 1961 werd softenon uit de handel genomen. Er waren toen al talloze misvormde kinderen geboren, waarvan de moeders het middel tijdens hun zwangerschap hadden ingenomen.

Kruidentuin

„EEN WOORD VAN waarschuwing, in het bijzonder met betrekking tot de geneeskruiden, is hier niet overbodig. Men onderschatte de waarde van het geneeskruid niet; het heeft een eerbiedwaardig verleden en ook in het heden en voor de toekomst bezit het een onschatbare waarde. Maar men make er dan ook geen lichtvaardig gebruik van. Veel geneeskruiden zijn gifkruiden“.

Een en ander kan men lezen in de

82-jarige Samuels geeft het nog niet op

HET NIEUWE, ZEER oude licht op kanker, zette J. v. d. Berg boven een artikel, dat in Vrij Nederland verscheen over dr. J. Samuels en zijn therapie. Hij noemt hem de ontdekker en vormgever van de Samuels-therapie „een alomvattende behandeling tegen kanker, ziekten van de hartspier, de meeste ziekten van de ingewanden, multiple sclerose, huidaandoeningen, oogziekten, maagzweren, asthma en nog een handvol bekende of onbekende ziekten“.

Samuels heeft er sinds 1940 boeken overgeschreven. Hij is in 1953 uit de medische stand gezet — een tuchtmaatregel die in 1955 door de Amsterdamse rechtbank werd bekrachtigd. In het artikel in Vrij Nederland wordt ook nog gewezen op de strijd, die dokter De Groot, thans voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, tegen de Samuels-therapie voerde. Een strijd, die hij won. Op de voorpagina van ons maandblad kan men het elke maand wéér lezen — wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoelenis is k w a k z a l v e r i j.

En over wetenschappelijk niet-verantwoord gesproken: dr. Samuels legde een soort driehoekig stukje glas in de handpalm dat de bloedstrooming op aanwezigheid van kanker moet controleren. Dat was dan de z.g. spectroscopie van de heer Samuels. Hij heeft nog altijd een behandelkamer op de Plantage Parklaan en hij heeft nu 17 boeken en 40 brochures geschreven. Hij is 82 en gaat nog ledere zaterdagavond in de nachtclub Casino te Amsterdam dansen.

Het is al lang niet meer nodig, dat de mensen voor behandeling naar zijn inrichting komen. Ze kunnen zo'n apparaat — de spectroreductiemeter — kopen en thuis plaatsen. Het apparaat kost enige duizenden guldens. Met deze spectroreductiemeter worden de middenhersenen bestraald.

Dr. Samuels heeft er president Nixon over geschreven. De president heeft de brochures door gegeven aan twee grote instellingen in de Ver. Staten.

In Apeldoorn past een arts, dr. Gispén, de methode-Samuels toe. Dr. Samuels

heeft een paar assistenten; hij noemde de naam van dr. Klaassen. Nog een zinnetje uit het relaas in Vrij Nederland: „Ik heb patiënten gered“ (aldus dr. Samuels) die Boerema of het Van Leeuwenhoekhuis hadden opgegeven“. ... „Ik heb de verwekker en de verspreider van kanker ontdekt, ik heb zowel de profylaxis als de therapie aangeduid. Het is de meest pijnloze en ongevaarlijke methode die bestaat“.

Dr. Samuels verspreidt zijn publicaties via een niet-erkennde uitgeverij, de N.V. Cyclocoop. De apparaten worden door een fabriek, waarvan dr. Samuels de naam geheim houdt, vervaardigd. Het patent geeft hij niet uit handen. Onlangs hebben meer dan honderd van zijn patiënten zich met een rekest tot minister De Jong gewend om dr. Samuels voor te dragen voor de Nobelprijs. Maar het schijnt, dat de oud-marineman De Jong de boot heeft afgehouden.

PIJNSTILLERS

In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde is onlangs nog eens met klem gewaarschuwd tegen het inne-

inleiding van de „Gids voor de kruidentuin van het Nederlands Openluchtmuseum“, die is uitgegeven door de Vereniging „Vrienden van het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem. „Wij kunnen ze in onze kruidentuin niet alle buiten het bereik van de bezoekers houden en moeten dus een beroep doen op de eigen bedachtzaamheid van dezen. Maar ook buiten de tuin vergete men niet dat genezen met behulp van kruiden en derivaten daarvan even goed als elke andere vorm van geneeskunde, medische deskundigheid en vakmanschap vereist“, aldus nog altijd de gids.

men van acetosal, dat zich bevindt in zeker 32 pijnstillende middelen, die in ons land vrij worden verkocht. Bevonden is dat zelfs een paar tabletjes de trombocyten in het bloed blijvend beschadigen, met het gevolg dat de bloedstolling wordt vertraagd. Menstruele bloedingen treden langduriger en sterker op, antistollingsbehandelingen worden doorkruist, tandextracties leveren ernstige nabloedingen op, spontaan kunnen gebruikers veel blauwe plekken krijgen, om maar enkele voorbeelden te noemen.

Het gebruik van acetosal is zeer groot, bij vrouwen, veel groter nog dan bij mannen. Pijnstillers worden als een soort hulpje voor onderweg in tal van damestasjes aangetroffen. Men beschouwt eenvoudig deze middelen niet als geneesmiddelen, hoort hen roemen via radio en televisie als snelle oplosers van lastige ongemakken.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; J. E. Bultter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 56

Abonnement per Jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.